

22.02.

11-А (2 група) укр.мова

Добровольська В.Е.

Тема уроку: Складні випадки написання географічних назв.

Мета уроку (формування компетентностей):

знання складова: розвивати у студентів предметні компетентності: дотримання орфографічних норм і правил українського правопису; поглиблення знання про складні випадки написання географічних назв, зокрема іншомовного походження;

діяльнісна складова: удосконалювати ключові компетентності: орфографічні

навички

правопису географічних назв,

застосовувати знання на практиці; розвивати асоціативну пам'ять, світоглядні

уявлення, збагачувати словниковий запас учнів, вміння критично мислити, вчитися

виправляти помилки у власних висловлюваннях, бути уважним;

ціннісна складова: усвідомлювати загальнокультурні компетентності: культивувати пам'ять про героїчні сторінки історії України; виховувати національну самосвідомість почуття патріотизму, повагу до минулого свого народу, прищеплювати бажання досконало володіти українською мовою; важливість дотримання орфографічної норм для сучасного компетентного мовця.

Хід уроку

«Чи знаєте ви?»

За якими правилами пишемо географічні українські назви? (*Українські географічні назви на письмі передаються відповідно до вимови за нормами українського правопису.*)

Як передаються географічні назви слов'янських та інших країн? (*Передаються в українській мові відповідно до вимог практичної транскрипції*)

Як пишуться складні географічні назви?

I. Опрацювання навчального матеріалу

Закріплення вивченого матеріалу

Українські географічні назви

Українські географічні назви на письмі треба передавати відповідно до вимови за нормами українського правопису: *Бердичів, Дністер, Ковель, Кривий Ріг, Старобільськ.*

У назвах українських міст частина складного слова *-піль* є формою слова «поле» (Бориспіль, Тернопіль, Ольгопіль), а *-поль* утворено від грецького *polis* — «місто» (Маріуполь, Мелітополь, Нікополь, Севастополь).

Іншомовні географічні назви

1. Іншомовні географічні назви зберігають подвоєні приголосні: *Голландія, Марокко, Апенніни*

Тренувальна вправа

Запишіть слова у дві колонки: 1) з подвоєними літерами на місці крапок; 2) без подвоєних літер на місці крапок

Калькут..а, Мал..ага, Абу – Даб..і, От..ава,
Хошим..ін, Рот..ердам, Ас..тана, Бахчис..арай,
Андор..а, Хірос..іма, Анкар..а, Ріо - де –
Жан..ейро, Амстердам.., Ніц..а, Ток..ію,
Афін..и

Іншомовні (неслов'янські) географічні назви

2. Залежно від позиції та вимови в українській мові **і, у(ігрек)** передають літерами **і, ї, и**.

Літеру **ї** пишуть після голосного: Ізраїль, Каїр.

Літеру **и** пишуть:

- у назвах на **-ика, -ида**: Африка, Флорида;
- після **ж, ч, ш, щ, ц** перед приголосним: Вірджинія, Сан – Франциско, Чилі;
- у буквосполученні **-ри** перед приголосним: Мадрид, Крит;
- після **д, т**: Сардинія, Ватикан, Палестина.

Літеру **і** пишуть:

- після приголосного перед голосним та **я, ю, є, й**: Греція, Дієго – Гарсія;
- після приголосних і в кінці слова: Лісабон, Міссісіпі.

Тренувальна вправа

Запишіть слова, уставивши на місці крапок літери **и, і, ї**.

Єг..пет, Г..бралтар, Тун..с, Мавр..танія,
Кута..сі, Кр..т, Батум.., Йоркш..р, Балт..ка,
Атлант..да, С..dney, Мекс..ка, Венец..я,
Ізма..л, Ч..каго, В..рдж..нія, Ізра..ль, Ч..лі,
Л..сабон, Гельс..нк.., Н..цца.

Правопис складних і складених географічних назв

Окрем

- прикм.+ імен:
Біла Церква,
Західна Європа;
- географ. назви
+ родове
поняття:
Кавказький
хребет, Фінська
затока ;
- імен. + порядк.
числівник:
Залісся Перше,
Гільча Друга

Разом

- поєднання імен.,
прикм., числівн. з
іменником за
допомогою
сполучного звука:
Семигори,
Білопілля;
- дієсл. + іменник:
Вернигородок,
Гуляйполе;
- назва + частина
-піль, -град, -город,
-поль, -бург, -ленд,
-шир

З дефісом

- імен. + імен. або прикм.
+ імен. : Кам'янець –
Подільський, Глинськ –
Загора;
- поєдн – ня двох імен
або ім'я + прізвище:
Івано– Франківськ,
Михайло–
Коцюбинське;
- назва + перша частина
вест-, іст-, нью-, сан-,
санти-, санкт-, сент -.

Написання іншомовних географічних назв

Апостроф ставлять за правилами української мови

Лор'ян, П'яченца, Дем'янськ,
Прокоп'євськ, Амудар'я

Апостроф не ставлять, якщо я, ю позначають
сполучення пом'якшеного приголосного з [а], [у]

Вюртемберг, Вязьма, Крюково,
Рязань

Тренувальна вправа

Перепишіть, уставляючи пропущені літери
або апостроф.

П..ємонт, В..єтнам, Кал..ярі, Скоп..є,
Кордил..єри, Севіл..я, Ф ..єзоле, П..яченца,
Рив..єра, М..юнхен, П..ємонт, Хан..я, Вєрв..є.

Тестові завдання

1. Географічні назви — іменники, що складаються з прикметника та іменника, з'єднаних сполучним звуком, а також прикметники, що походять від них, пишуться.

А через дефіс;

Б разом.

2. *Верни/город, Печи/води, Копай/город, Гуляй/поле, Крути/броди* пишуться

А разом;

Б через дефіс.

3. Географічні назви з другою частиною *-град, -город, -піль, -поль, -абаль, -акан, -бург, -ленд, -нілс-, -таун, -шир, -штадт* пишуться разом.

А так;

Б ні.

4. Слова *Давидів/брід, Вишній/Волчок, Гола/Пристань, Зелена/Гура, Новий/ Сад, Стара/Планина, Широкий/Яр* пишуться.

А через дефіс;

Б окремо.

5. Географічні назви з першим складовими частинами *соль-, усть-,* іншомовними *вест-, іст-, нью-, сан-, санки-, сан-, санта-, сен-, сент-,* із кінцевими назвотворчими частинами *-рівер, -сіті, -сквер, -стрит, -фіорд* пишуться

А через дефіс;

Б окремо;

В разом.

6. Слова *Орехово/Зуєво, Пуца/Водиця, Кам'янець/Подільський, Харків/Товарний, Чехо/Словаччина, Ельзас/Лотарінгія, Коло/Михайлівка, Віта/Поштова* пишуться.

А через дефіс;

Б окремо.

7. Географічні назви, що складаються з іменників, які поєднуються українськими або іншомовними прикметниками, сполучниками чи мають при собі частку, артикль, пишуться через дефіс.

А так;

Б ні.

8. Слова *Алма/Ата, Іссик/Куль, аддис/абебеський, буенос/айреський, Нар'ян/Мар, Улан/Уде, Чатир/Даг* пишуться.

А через дефіс;

Б окремо.

9. Слова *Яр/під/Зайчиком, Новосілки/на/Дніпрі, Ростов/на/Дону, Ріо/де/Жанейро, Ла/Мани, Франкфурт/на/Майні, Ла/Плата* пишуться окремо.

А Так;

Б Ні

